

11843

891.99.192

71-93

891.99-192

Դ-93

Հրատարակութիւն ՕՆԻԿԻ

11843

ՆՈՐ ԶԱՅՆ

ԺՈՂՈՎԱԾՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԵՐԳԵՐԻ

891.99-192
Դ-93

Թ Ի Յ Լ Ի Ս

Տպարան «ԷՊՕԽԱ», մուգէյսկի № 8.

1914

29 JUL 2013 92

G-93

սյ.

33.852-14
73.063

ԽԱՒԱՐՆԷԼ ԵՄ ԻՆՉՊԷՍ ԳԻՇՆՐ

Խաւարել եմ ինչպէս գիշեր,

իմ չորս կողմս է փոթորիկ.

Չունեմ ես սէր, չունեմ ես սէր,

Ես սիրում եմ իմ հայրենիք,

Այնպեղ անթիւ անբախտ մայրեր,

Որդեկորոյս ծնողներ,

Եղբայրազուրկ անթիւ քոյրեր,

Թափում են յորդ արցունքներ:

Ինձ մի սիրիւր, ինձ մի սիրիւր,

Ես շատ ու շատ փոխել եմ.

Առ թաշկինակդ սրբիւր աչերդ,

Ես քեզ սիրել չեմ կարող:

Մնաս բարե, իմ աչքի լոյս,

Սէրդ լինի ինձ խրախոյս.

Այդ արտասուքը ես պիտ թափեմ,

Որ իմ ցաւերս սփոփեմ:

Ա՛խ, տւէք ինձ քաղցր մի քուն.

Կեանքից հեռու պանամ,

Այն աշխարհը, ուր խնդութիւն,

Ուր սէրն է միշտ անթառամ:

596755

17071-58

1368-2002

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻՆ

Իբրև արծիւ սաւառնում ես լեռ ու ժայռ,
Թնդացնում ես երկինք-գետինը տենչավառ-
Սուրբ անունդ պիտի յիշի դարեդար,
Հսկայ լերինք քեզ ապաստան, Անդրանիկ:

Քիւրդ ու տաճիկ երբ լսեն քո անունը,
Օձերի պէս պիտի սողան իրանց բուն.
Երակներդ ազնիւ քաջի արիւնը
Չը ցամաքէ մինչ յաւիտեան, Անդրանիկ:

Հայոց կուսանք դափնեայ պսակ թող հիւսեն,
Քնքոյշ ձեռամբ քո ճակատը պսակեն.
Գոհարներով անվախ կուրծքդ զարդարեն.
Կեցցէս յաւէտ դու անսասան Անդրանիկ:

Հայաստանի սոխակները քեզ համար
Թող դայլայլեն գիշեր-ցերեկ անդադար.
Անյաղթ մնաս դու քաջ կուռի սիրահար,
Հայրենիքի տէր ու պաշտպան Անդրանիկ:

ԱՆԴՐԱՆԻԿ
Հայ կամաւորների առաջնորդ.

ՀԱՅԴՈՒԿԻ ԵՐԳԵՐԻՑ

Մութ գիշերին անվախ ֆիդան
Ազատօրէն ման կուգայ.
Արի, գէանք Մայր-Հայաստան,
Անդրանիկը դէմ կուգայ: (կրկնել)

Հայերու մէջ Վասակներու
Թիւը արդէն պակսում է:
Հայ պատանին սուրը ձեռքին
Նոցա մաս-մաս մորթում է:

Անուշաբոյր թարմ ծաղիկներ
Հայ օրիորդը նւիրեց.
Շուն շեխերին ջարդել փշրել
Անդրանիկը վճռեց:

ՀԱՅԴՈՒԿ, ՄԻ՛ ՎԱԽԵՆԱՐ

Հայդուկ, մի վախենար քրդի գնդակից,
Նա մահաբեր չէ քաջերիդ համար,
Քո «Նան ֆիդայի» անեղ անունից
Քիւրդը սոսկում է ինչպէս դիւահար:

Առէք հրացան ու ելէք հանդէս,
Տանջանքի մէջ է ձեր մայր-հայրենիք.
Միթէ չէք լսում՝ նա կանչում է ձեզ,
Օգնութեան հասէք, հարազատ որդիք:

Ձեր հրացանը վրէժով լցրէք,
Զարկէք թշնամուն, թշնամուն գազան,
Դուք ձեր մօր սիրուն զարկէք ու ընկէք,
Միայն թէ կեցցէ, կեցցէ Հայաստան...

Ք Ա Յ Լ Ե՛ Ն Ք

Յուսահատուել մեղք է, ընկեր,
Արիացիր, ոգի առ,—
Նայի՛ր, փայլեց հեռում լապտեր,
Մենք էլ կառնենք շուտ դադար...

Արիացիր, սիրտ առ, ընկեր,
Շարունակենք մեր ուղին,
Լսի՛ր, կարծեմ՝ թէ զանգակներ
Ղօղանջեցին սարերէն...

Ահա բացւեց աղօթարան,
Վստահ, ընկեր, առաջ քայլենք,
Զինուոր ենք մենք ազատութեան
Եւ անփորձ տեղ կը հասնենք...

ՀԱՄԱԶԱՍՊԻ ԵՐԳԸ

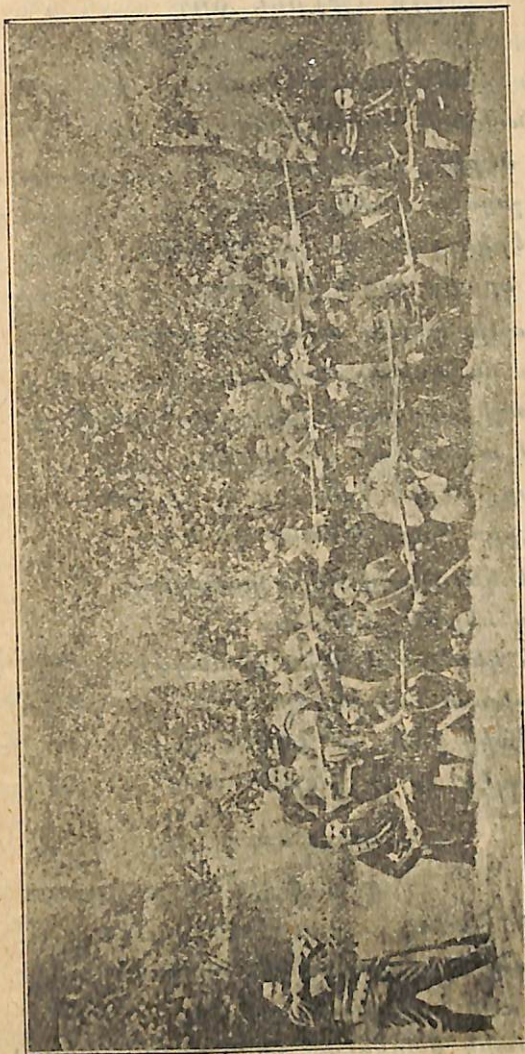
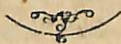
Ծագեց արև ազատութեան,
Փախէք ամպեր երկնքից,
Համազասպը իւր խմբովը
Կուգայ խաչէն գաւառից:

Գալիս էին բազմաթիւ զօրքով
Աղիգեօզալ Բէգովը.
Յանկարծ ընկաւ Ասկեարանը
Հերոսների ուռկանը:

Թուրք խուժանը սարսափահար
Փախչում էին. իսկ գլխակոր,
Թողնելով իրանց յետեից,
Դիակներ հարկւրաւոր:

Խաչէն գաւառը սրբեցիր
Թարաքեամայ Թուրք ցեղից.
Ժողովրդին հանգիստ տւիւր,
Թուրք չի անցնում այնտեղից:

Հայերիս տէր Դաշակցութիւն,
Քաջեր ունիս սրտալի.
Ամբողջ աշխարհ հռչակեցաւ
Համազասպը պանծալի:

ՀԱՄԱԶԱՍՊ. հայ կամաւորների երրորդ գնդի հրամանատարը եւ նախկին.

ԼԱՅ, ՄԵՐԻԿ ԶԱՆ

Հովերն առան սար ու ձորեր,
Անպերն ելան, մուլն ընկաւ,
Անգին մէրիկ, հէրիկ յուսաս,
Քո շողշողուն աստղը ընկաւ,
Լաց, մէրիկ ջան, որ էլ չեմ գայ,
Վէրքը սրտիս տուն չեմ գայ:

Կաթիլ-կաթիլ ամպն էր ցողում,
Սև ու պղտոր երկնքից,
Մաղիկ-մաղիկ վէրքըս էր ծորում
Իմ անգուման սև սրտէս,
Լաց, մէրիկ ջան, որ էլ չը գամ:
Վէրքը խորն է, ճար չը կայ:

Անգութ կեանքում վէրք ըստացայ,
Սրտանց սիրած ընկերէս,
Անխիղճ կեանքում վէրք ըստացայ
Անուշ սիրած քոյրիկէս,
Լաց, մէրիկ ջան, որ էլ չեմ գայ,
Ազիդ բալէդ էլ չի գայ:

Յ Ո Յ Ս

...Ինչքան երկինքը ամպէ, որոտայ,
Կայծակ, հուր, երկաթ, շանթեր արծակէ.
Թէ սաստիկ կարկուտ, շատ անձրև տեղայ,
Վերջ դարձեալ պայծառ արև կը ծագէ:

Թէ ծովը ծփայ կատաղի սաստիկ,
Իւր ալիքներով ափից դուրս չի գալ,
Թող իջնի թաթառ, հանէ փոթորիկ,
Թող փչէ հողմը ինչքան կամենայ:
Թող պատերազմեն ազգերն իրար հետ,
Թող մէկը միւսի արիւնը խմէ.
Թող խփեն իրար, գնդակ, մահու նետ,
Եղբայրն իւր եղբօր թող միսը ծամէ...
Կանցնի բոլորը, կուգայ ժամանակ,
Ամեն առարկայ իւր վերջը ունի,
Որդին կը նստի հօրը փոխանակ,
Նոր հոգի, նոր կեանք նորից կսկսուի:

ԹԻԿՈՒՆՔԻ ԼԱՅՆ

Թիկունքդ լայն, թևերդ ուժգին,
Կոնքերդ ուժեղ, պինդ պողպատ,
Սիրել գիտես, կուել չիտես,
Դու անզգայ երիտասարդ:

Քոյրդ տանում են քիւրդերը,
Եղբօրդ արիւնն են ծծում.
Դու անտարբեր, սառն արիւնով,
Հանգստութիւն են փնտրում:

Ամօթ քեզի, հազար ամօթ,
Որ դէնք չունես քո ձեռքին,

Քո եղբորդ կուլի դաշտում
Տապալում է թշնամին:

Ձեռքդ տուր ինձ, երդւենք այստեղ,
Թողնենք փառքը աշխարհի,
Գնանք, կուենք առիւծաբար,
Ի սէր ճնշւած հայ ազգի:

ԲԱՒԱԿԱՆ Է ՔՈՒՆ

Ջարթեցէք, հայեր, քնանք բաւական,
Հնչում է փողը պատերազմական,
Առնենք զէնքերըս, յառաջ սլանանք,
Կուող քաջերի հետը միանանք:

Ամօթ է ամբողջ մարդկութեան առաջ,
Բաւական է մեզ, լաց կոծ և հառաչ.
Մեր արտասուքին մէկը չը գթաց,
Ծոյլին, վախկոտին չի գթայ Աստուած:

Ծնանք մեռնելու, էլ ի՞նչ կը սպասենք,
Արքայութեան բաժին ունենք չասենք.
Եթէ չը մեռնենք մեր ազգի համար,
Մեղաւոր ենք մենք, չենք լինի արդար:

Վանենք մեր սրտից վախը և ահը,
Ջարդենք և փշրենք բռնութեան դահը,
Մահը իմացողին համար չէ մահը՝
Գաղափարի զոհ նա է անմահը:

S. 9.

ՍԵՐՈՒ ՓԱՇԱՅԻ ԵՐԳԸ

Ով որ քաջ է, ինչ կը սպասէ,
Արդէն ժամանակ է, թող գայ.
Մահ-պատերազմի օրհաս է.

Ով որ անվախ քաջ է՝ թող գայ:

Կամ կուենք, պարպենք, վերջանանք,
Կամ դէնքով փրկութիւն ըստանանք,
Կուելով փրկենք Հայաստան,
Ազնիւ մտածողը թող գայ:

Այս մեր Սասուն սարէ Սիփան
Կռիւ ունէ միշտ անխափան,
Կուելով փրկենք Հայաստան,
Այս յոյս ունեցողը թող գայ:

Այս հինգ դար է մեզ կսպանեն,
Բռնի կրօնքէն կը հանեն,
Մեր կին աղջիկներ կը տանեն.
Պատիւ ունեցողը թող գայ:

Երկաթէ ժարդ, քարէ հոգի,
Վրէժխնդիր լինի թուրքին,
Անվախ քարի տակ չոքողը
Անսխալ խփողը թող գայ:

Վերջապէս մենք ունինք կռիւ,
Ձէնքով պիտի մաքրենք հաշիւ,
Մեր հայրենեաց փառք ու պատիւ՝
Մերոք փաշային սիրողը թող գայ:

ՀԱՅԴՈՒԿԻ ԵՐԳԵՐԻՑ

Դաշնակցական խումբ, գնանք մենք Սասուն,
Մեր հայ եղբայրներ մեզ են ըսպասում.
Անդրանիկը քաջ իւր ընկերներով
Կուզէ պատերազմ, կսպասէ դարնան:

Մօտ է գարունը, շուտով կը բացւի,
Հայի խօսքը քաջ, շուտով կը լսւի,
Հայերն անվախ, հոգով միացած,
Հրացան ուսերին մերն է «Նոր-տարին»:

Խմբապետները հոգով են կանգնած,
Ֆիդայի ոյժով գնում են առաջ.
Առաջն է կանգնած Անդրանիկը քաջ,
Գոռում է գոչում, կուզէ պատերազմ:

Յիշէք, եղբայրներ, մենք շատ ընեցինք,
Բաւական է մենք այսքան համբերենք.
Մայր-Հայաստանը ձեռքից հանեցինք,
Հիմայ ոյժ ունենք, դարձեալ հետ
կառնենք:

ՀԱՅԴՈՒԿԻ ԵՐԳԵՐԻՑ

Ես ընկած եմ քիւրդերու մէջ,
Արնաշաղաղ վէրքով լցւած,
Ինձ կարծեմ են մեռած,
Թողել գնացել են.
Կիսամեռ թշուառ ի՞նչ անեմ,
Մնացել եմ անօգնական:

Երբ նայում եմ լուսնի լուսով,
Հազարներով փռւած գետին,
Սատկած և վիրաւոր.
Շարիֆ-բէկ քիւրդեր մըմնջում են միւլա,
Վախկոտ հեկտլօսներ.
Տեսարանն ուրախալի էր.
Թեթեւանում էր իմ վշտեր:

Քիւրդ լաց-կոծերի միջից
Յանկարծ լսեց. «Մայր իմ անուշ»...
Ա՛խ, այդ ձայնն էր հայկական:
Գնացի դէպ նորան, տեսայ ընկերս էր,
Ձինւոր էր նա, վէրքը ստացած,
Արեան դաշտում ինձ նման:

Ձեռք մեկնեցի, մտերմիս ասի.
«Նայիր բոլորդ, հոգի ստացիր»,
Հայի յաղթութիւնը մեծ է, ջան փիղան,

Փառք իւր Դրօշակին:
Վիրաւորներս սիրտ առած,
Հեռացանք արեան դաշտից:

Էլի սաղ եմ քաջի պէս,
Տես իմ վէրքերուս տեղերը.
Հաւատացէք հայ զինուորի ուղղութիւնը,
Որ չխնայեց իւր ազգին իր արիւնը,
Ազատութեան գոհեր ենք մենք,
Ազատ կամքով, ազատ խղճով:

1368-2002

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0373878

73.063